

„Z tarczą lub na tarczy”

Paulina Stelmaszczyk

Zagadnienia

1. Wieki ciemne
2. Hoplici
3. Bitwy greckie
4. Bitwy polskie

WIEKI CIEMNE

Końcem XII w. p.n.e. do Grecji przybyli Dorowie, co stało się główną przyczyną upadku kultury mykeńskiej. W okresie pomiędzy XII a VIII w. p.n.e. przepadła większość dorobku Greków (dlatego też okres ten nazywany jest wiekami ciemnymi). Pozostał natomiast język grecki, wierzenia i mity.

Hellenowie, mimo tego, że łączyła ich religia, kultura, język, sposób życia i zamiłowanie do Homerowych eposów, nie stworzyli jednego organizmu. Podzielili się na niewielkie państwa zwane Polis.

Kontakty ze wschodem

Grecja była terenem górzystym, bardzo ubogim w żyzne równiny co zmuszało jej mieszkańców do poszukiwania nowych ziem do mieszkania i uprawy roli.

Hellenowie zasiedlali zachodnie wybrzeża Azji Mniejszej, a w czasie wielkiej kolonizacji również wybrzeża Morza Śródziemnego i Czarnego. Dzięki temu nawiązali stosunki z ludźmi Wschodu co przyczyniło się do rozwoju dalekosiężnego handlu i wymiany intelektualnej (np. przejęcie pisma alfabetycznego od Fenicjan).

Napotkali też zagrożenia – np. Imperium Perskie, którego ekspansywna polityka doprowadziła do wybuchu wojen Greków z Persami.

Hopliti

Podczas wojen z Persami Hopliti stanowili podstawę greckiej armii. Byli oni ciężkozbrojną piechotą rekrutowaną spośród obywateli. Walczyli w szyku zwanym Falangą – ustawieni w długiej linii liczącej 8 szeregów, stojąc blisko siebie, osłaniali tarczami siebie i wojownika obok. Dwa pierwsze rzędy zadawały ciosy włóczniami i mieczami, pozostałe wchodziły na miejsce poległych.

Ideał wojownika

Hopliti wykreowali nowy ideał wojownika – już nie brawurowego i walczącego samotnie, lecz zdyscyplinowanego i odpowiedzialnego za towarzyszy.

Walcząc w falandze kluczowe było braterstwo – ucieczka czy wyjście przed szereg mogło skutkować rozerwaniem szyku. Aby uniknąć takich sytuacji przeprowadzano specjalne szkolenia.

Najlepsi wojownicy

Szkolenia wojowników miały szczególne znaczenie, a najlepszym tego przykładem jest Sparta. Słynie ona nie tylko z męstwa swoich hoplitów, ale całego procesu kształcenia swoich wojowników, które rozpoczynało się już w dzieciństwie. Od 7 roku życia Spartanie uczyli się posługiwania bronią i zbiorowej odpowiedzialności za losy swojego państwa.

Bitwy

Dwie najważniejsze bitwy w historii starożytnej Grecji to:

- Bitwa pod Maratonem (490 p.n.e)
- Bitwa pod Termopilami (480 p.n.e)

BITWY GRECKIE

Bitwa pod Maratonem

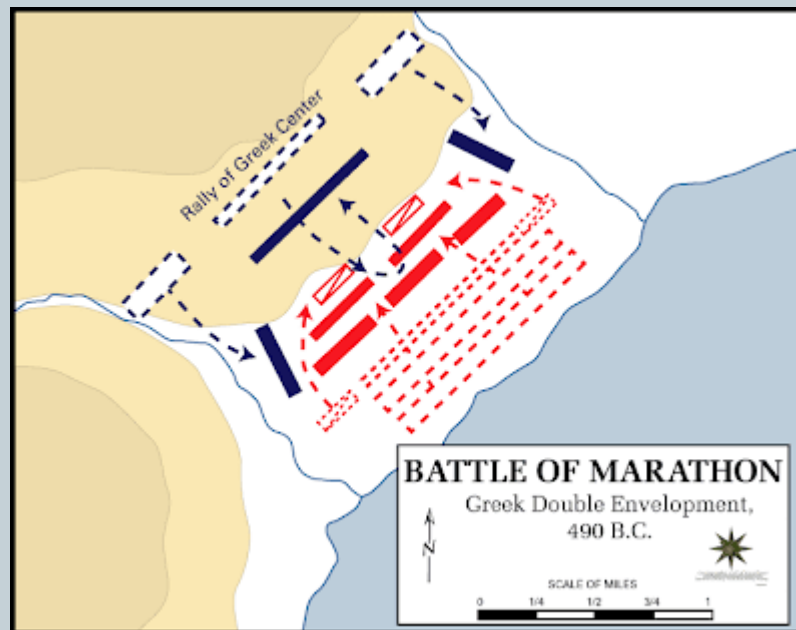

Pierwsze wielkie starcie Greków z Persami miało miejsce gdy wojska perskiego króla Dariusza I ruszyły przeciwko Atenom. Ateńczycy posiadali zaledwie dziesięcioletnią armię – przeciwnik miał ponad dwukrotną przewagę. Nie przestraszyło to jednak ateńskiego stratega Miltiadesa, który zaatakował Persów gdy wylądowali oni pod Maratonem.

Bitwa pod Maratonem

Greccy Hoplici wykazali się determinacją i taktyką, która pozwoliła pokonać silniejszego wroga. Persowie uciekli i odpłynęli, jednak ateńczycy nie świętowali swojego sukcesu. Wrócili do Aten by zapobiec ewentualnemu atakowi Persów na miasto.

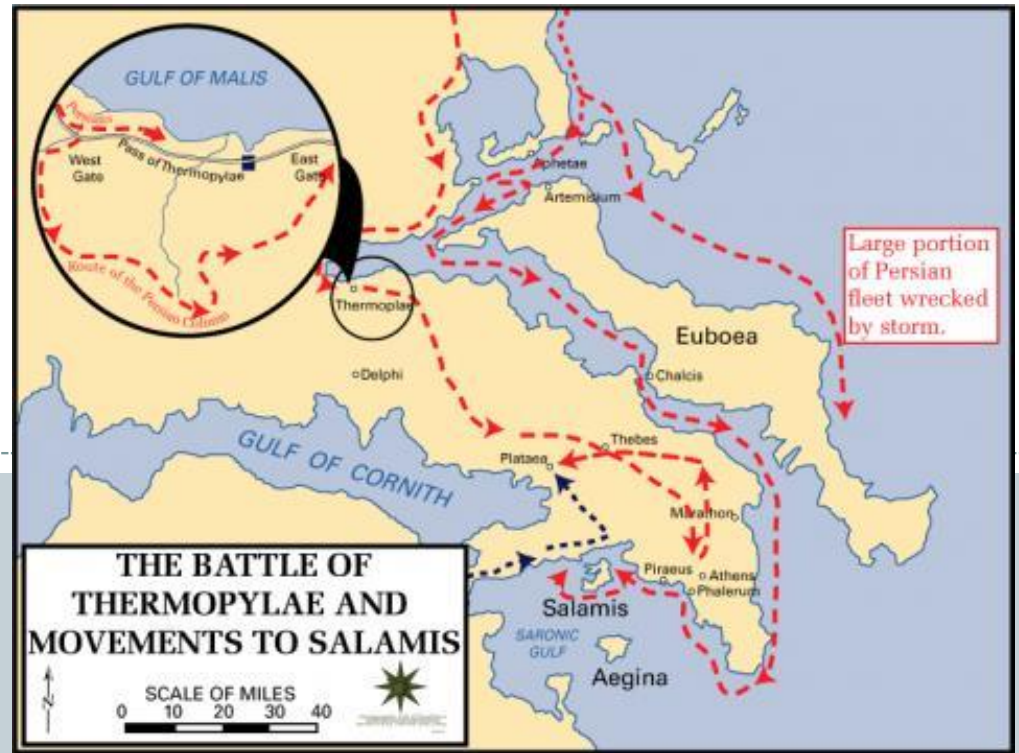
Bitwa pod Termopilami

Nowy władca Persji, Kserkses dążył do opanowania całej Hellady. Zaniepokojeni planami i liczebnością wojska Perskiego Grecy utworzyli sojusz, w którym dowództwo przekazano Sparcie. Postanowiono zagrozić drogę Persom w wąwozie pod Termopilami. Na czele sprzymierzonych Hellenów stanął król Sparty Leonidas. Jego wojsko liczyło około 7 tysięcy żołnierzy, a perskie wojsko ponad 100 tysięcy.

Bitwa pod Termopilami

Niestety skalisty teren i męstwo Greków nie wystarczyło by pokonać Persów. Leonidas przez 2 dni powstrzymał przeciwnika, jednak 3 dnia grecki zdrajca wskazał Persom ścieżkę przejścia przez góry i Persowie otoczyli Hellenów.

Bitwa pod Termopilami

Leonidas odesłał większość wojska do Aten, a sam na czele liczącej zaledwie kilkaset żołnierzy armii opóźniał marsz Persów broniąc wąwozu.

Mimo klęski w Termopilach, poświęcenie Leonidasa i jego armii doprowadziło do ostatecznego zwycięstwa Greków nad Persami.

Z tarczą albo na tarczy

Spartanki żegnały swoich synów wyruszających na wojnę słowami „Wróć z tarczą albo na tarczy” co oznaczało „wygraj albo zgiń”.

Z tarczą wracali jedynie zwycięzcy, a wojownicy uciekający z pola bitwy musieli porzucić swoją tarczę by szybciej biec.

Na tarczy zaś przynoszono poległych. Słowa te pokazują jak bardzo haniebne dla greckiego wojownika było tchórzostwo i dezercja i jak ważna była ojczyzna.

BITWY POLSKIE

Polskie Termopile

Bohaterstwo i determinację Greków walczących pod Termopilami możemy znaleźć również w naszych polskich bohaterach. Mianem polskich Termopil nazywane są bitwy:

- Bitwa pod Hodowem
- Bitwa pod Węgrowem
- Bitwa pod Zadwórzem
- Bitwa pod Dytiatynem
- Bitwa pod Wizną

Obrona Wizny 1939

Polska załoga pod dowództwem kapitana Władysława Raginisa liczyła jedynie 720 żołnierzy uzbrojonych w kilka lekkich dział, ciężkie karabiny maszynowe i broń ręczną. Takie uzbrojenie i duży obszar działania nie dawały Polakom szans na wygraną z czterdziestotysięczną armią Heinza Guderiana, wyposażoną w 350 czołgów i wspieraną przez artylerię i lotnictwo.

Polscy dowódcy złożyli przysięgę, że żywi nie opuszczą swoich pozycji.

Obrona Wizny

Przez pierwsze dwa dni walki (7-8 września) Polacy odpierali ataki, jednak w nocy niemieckie lotnictwo rozpoczęło ostrzał, a trzeciego dnia Niemcy rzucili do walki jednostki pancerne.

Niemcy ponieśli straty własne, jednak udało się im przejąć polskie pozycje. Nieliczni pozostali przy życiu Polacy trafili do niewoli, a kapitan Raginis popełnił samobójstwo na miejscu dowodzenia.

Grób kpt. Władysława Raginisa

*Przechodniu, powiedz Ojczyźnie, żeśmy walczyli
do końca, spełniając swój obowiązek.*

Węgrów

Bitwa pod Węgrowem 1963

W pierwszych dniach powstania Węgrów był miejscem przebywania oddziałów Jana Matlińskiego i Władysława Jabłonowskiego oraz koncentracji sił powstańczych z okolic. Polacy musieli stawić opór rosyjskim żołnierzom wyposażonym w działa, którzy otoczyli miasto i rozpoczęli ostrzał artyleryjski.

Węgrów

Polacy postanowili wycofać się z miasta do czego potrzebne było zaskoczenie przeciwnika. W tym celu oddział około 400 kosynierów z Jabłonowskim na czele przeprowadził straceńczy atak na rosyjskie armaty. Zginęło ponad 150 ludzi, jednak osiągnięto postanowiony sobie cel.

Cześć polskim kosynierom oddawali Cyprian Kamil Norwid i Maria Konopnicka, ale też zagraniczni poeci.

Bitwa pod Zadwórzem 1920

Bitwa pod Zadwórzem miała na celu zatrzymanie jednej z bolszewickich armii w jej marszu na zachód. Polski batalion lwowski pod dowództwem Bolesława Zajączkowskiego (liczący jedynie 330 żołnierzy) starł się z przeważającymi siłami armii Budionnego.

Bitwa pod Zadwórzem 1920

W okolicach stacji kolejowej Zadwórze Polacy zostali ostrzelani i zaatakowani przez jednostki bolszewickie. Odpierali ataki wroga i utrzymywali pozycje aż do wieczora. Gdy skończyła się im amunicja walczyli na bagnety i kolby karabinów. Nie złożyli kapitulacji i próbowali przedrzeć się do pobliskiego lasu. Nieliczni dostali się do niewoli – aby jej uniknąć kapitan Zajączkowski i kilku innych Polaków popełniło samobójstwo.

Bitwa pod Zadwórzem

Dziękuję za uwagę 😊

